

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 28.4.2015
JOIN(2015) 16 final

SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Akcijski načrt za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2015–2019
„Ohranjanje človekovih pravic v središču programov EU“**

Uvod

Namen tega skupnega sporočila Evropske komisije in visoke predstavnice Evropske unije za zunanje zadeve in varnostno politiko je prispevati k oblikovanju novega akcijskega načrta za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2015–2019.

Človekove pravice in demokracija kot vodilni načeli EU

Svet danes ni stabilen in se hitro spreminja, v njem pa se človekove pravice in demokratične vrednote pogosto postavljajo pod vprašaj ter se marsikje ne upoštevajo. Kršitve človekovih pravic so vse številnejše in hujše, ukrepanje civilne družbe se omejuje, konflikti so postali večplastni, avtoritarni režimi pa odločnejši. Globalizacija prinaša nove izzive, zaradi katerih je varstvo človekovih pravic še bolj zapleteno.

V teh okoliščinah je mednarodna pozornost seveda usmerjena v stabilnost. Vendar trajne stabilnosti ni mogoče doseči le s pomočjo varnosti in gospodarske blaginje. Lojalnost državljanov do njihove države in njihovo zatekanje k miroljubnim sredstvom sta odvisna od tega, ali se počutijo, da so zaščiteni pred samovoljnimi odločitvami ter da njihova stališča lahko vplivajo na politično odločanje. To je mogoče le v demokratični družbi, ki temelji na spoštovanju človekovih pravic in temeljnih svoboščin, v demokratični družbi, v kateri vlada ni koruptivna in za svoja ravnanja odgovarja, v kateri je parlament zmožen odražati različna mnenja in interese prebivalcev, kjer je civilna družba živahna, mediji svobodni, pravosodni sistem pa neodvisen.

Razprave glede ciljev trajnostnega razvoja po letu 2015, s poudarkom na človekovih pravicah in pravicah žensk kot samostojnih ciljih, odražajo ta cilj.

Zato mora Unija človekove pravice ohraniti v središču svojega zunanjega delovanja. Člen 21 Pogodbe o Evropski uniji (PEU) predstavlja vodilo zunanjega delovanja Unije, z njim pa se potrjuje vloga EU pri spodbujanju – med drugim – demokracije, pravne države, univerzalnosti in nedeljivosti človekovih pravic ter spoštovanja načel Ustanovne listine Združenih narodov in mednarodnega prava. Listina Evropske unije o temeljnih pravicah je za institucije EU in države članice pri izvajanju prava Unije zavezujoča. Poleg tega je EU pogodbenica nekaterih instrumentov Združenih narodov in Sveta Evrope, kot je Konvencija Združenih narodov o pravicah invalidov (UNCPRD). Navedeno je temelj verodostojnosti Unije kot globalnega zagovornika človekovih pravic.

Sveženj ukrepov za človekove pravice in demokracijo iz leta 2012

EU je leta 2012 sprejela ambiciozen program – **Strateški okvir za človekove pravice in demokracijo**¹ –, v katerem je opredeljeno, kako namerava EU izpolniti svojo obveznost spodbujanja demokracije, pravne države ter univerzalnosti in nedeljivosti človekovih pravic, ki jo ima po Pogodbi.

Ta strateški okvir tudi skoraj tri leta po sprejetju s svojimi prednostnimi nalogami in vodilnimi načeli še vedno predstavlja okvir za delovanje Unije.

Odločitev iz leta 2012, da se oblikuje mesto **posebnega predstavnika EU (PPEU) za človekove pravice**, pomeni naslednji mejnik v politiki EU na področju človekovih pravic. PPEU je povečal

¹ Dokument Sveta ST 11855/12 z dne 25. junija 2012.

prepoznavnost in uspešnost politike EU na področju človekovih pravic, dvignil raven sodelovanja z našimi partnerji in nam pomagal pri oblikovanju konkretnih prednostnih nalog. Ta pomembna vloga je bila priznana s Sklepom Sveta², s katerim je bil mandat PPEU podaljšan za nadaljnji dve leti.

Tretji ključni element svežnja o človekovih pravicah, ki je bil sprejet leta 2012, je bil **Akcijski načrt za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2012–2014**³, ki je pripomogel k izvajanju zavez iz strateškega okvira.

V tem **akcijskem načrtu** je 97 ukrepov, s katerimi je zajet širok spekter vprašanj s področja človekovih pravic in demokracije in ki jih izvaja EU, na nacionalni ravni pa države članice. S tem načrtom so bile vse zainteresirane strani zavezane k jasnim ciljem v točno določenih časovnih okvirih.

Dosežki akcijskega načrta za obdobje 2012–2014

Akcijski načrt za obdobje 2012–2014 je pomenil pomemben vzvod za to, da se je zagotovilo sodelovanje vseh zadevnih zainteresiranih strani in da so te ostale osredotočene na številne ključne cilje. Prizadevanja v okviru tega akcijskega načrta so obrodila številne pomembne **dosežke**.

Z akcijskim načrtom se je okrepilo **vključevanje vprašanj s področja človekovih pravic** v najrazličnejše zunanje politike EU in ukrepe za njihovo izvajanje, kar je privedlo do konkretnih sprememb na terenu. Primer tega so ukrepi za vključevanje vprašanj s področja človekovih pravic v ocene učinka, ki se opravljajo za zakonodajne in nezakonodajne predloge, in vključitev ocene človekovih pravic kot splošni element pri pomoči EU.

Akcijski načrt je bil EU v pomoč tudi pri razvijanju orodij in virov, potrebnih za oblikovanje in izvajanje **skladnejše politike**. K doseganju tega cilja so prispevali ustanovitev delovne skupine Sveta za človekove pravice (COHOM) s sedežem v Bruslju, sprejetje podrobnih smernic EU glede ključnih vprašanj s področja človekovih pravic (svoboda veroizpovedi ali prepričanja⁴, pravice lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev (LGBTI)⁵, svoboda izražanja na spletu in drugje⁶), sprejetje svežnja za na pravicah utemeljen pristop k razvoju, sprejetje lokalnih strategij za posamezne države na področju človekovih pravic, ki temeljijo na skupnih prizadevanjih delegacij EU in veleposlaništev držav članic, vzpostavitve kontaktnih točk za človekove pravice pri delegacijah EU ter izboljšanje ciljno usmerjenega programa usposabljanja za osebje EU in diplomate držav članic.

Akcijski načrt je spodbudil tudi **učinkovito večstransko sodelovanje** prek oblikovanja letnih strategij in prednostnih nalog EU v okviru forumov ZN za človekove pravice, zlasti v okviru Sveta ZN za človekove pravice. Poleg tega so se z njim ukrepi EU osredotočili na številne ključne prednostne naloge, vključno s pravicami žensk in deklet, otrokovimi pravicami in pravicami LGBTI, pozvalo pa se je k nadaljnjim prizadevanjem na področju ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic v skladu z zavezanostjo Unije k nedeljivosti človekovih pravic. Akcijski načrt se je posvetil tudi zadevam s področja invalidnosti v skladu z obveznostmi iz Konvencije ZN o pravicah invalidov (UNCRPD).

² Dokument Sveta ST 5716/15 z dne 12. februarja 2015.

³ Dokument Sveta ST 11855/12 z dne 25. junija 2012.

⁴ Dokument Sveta ST 11491/13 z dne 24. junija 2013.

⁵ Dokument Sveta ST 11492/13 z dne 24. junija 2013.

⁶ Dokument Sveta ST 9647/14 z dne 12. maja 2014.

Akcijski načrt je okreplil podporo EU civilni družbi po vsem svetu in sodelovanje EU z njo. Z njim je bila uvedena praksa posvetovanja z organizacijami civilne družbe pred dialogi o človekovih pravicah ter v zvezi s ključnimi dokumenti politike, spodbudilo se je sodelovanje organizacij civilne družbe pri načrtovanju finančne pomoči, okreplila pa se je tudi podpora EU organizacijam civilne družbe, ki se soočajo z omejevalnimi ukrepi.

Nazadnje, akcijski načrt je izboljšal **prepoznavnost** delovanja Unije na področju človekovih pravic in demokracije ter okreplil njeno **odgovornost** do njenih partnerjev, zlasti do civilne družbe.

Rezultati preteklih let so trdna podlaga za stalno zavezanost EU k podpiranju spoštovanja človekovih pravic in procesov prehoda v demokracijo po vsem svetu na dvostranski ravni, v sodelovanju z drugimi regionalnimi organizacijami, ter na večstranski ravni, zlasti v okviru Združenih narodov. Številni ukrepi iz akcijskega načrta za obdobje 2012–2014 so zdaj vključeni v vsakdanje delo Unije, pri čemer uživajo podporo vseh zainteresiranih strani, s pridom uporabljajo obstoječe uveljavljene postopke in so zajeti z izčrpnim nizom smernic. Zato teh ukrepov v okviru predlaganega novega akcijskega načrta ni več treba opredeliti kot prednostne naloge, bodo pa zaradi zagotavljanja prepoznavnosti in odgovornosti tudi na teh področjih še naprej obravnavani v letnem poročilu o človekovih pravicah in demokraciji.

Na nekaterih področjih, opredeljenih v akcijskem načrtu za obdobje 2012–2014, pa so potrebni **obnovljena politična zavezanost in dodatna prizadevanja, zato bodo ta področja v novem akcijskem načrtu izstopala**. To velja med drugim za podporo demokraciji, ki bo vključena v več ciljev; za ekonomske, socialne in kulturne pravice; za obravnavanje kršitev človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava v okviru kriz in konfliktov; za boj proti diskriminaciji, zlasti žensk, otrok, invalidov in LGBTI, pa tudi pripadnikov verskih manjšin; za boj proti mučenju in slabemu ravnanju ter za izboljšanje usklajenosti politik EU z vidika človekovih pravic.

Novi akcijski načrt naj bi obravnaval te nenehne izzive.

Pot naprej

Glede na pozitivne izkušnje bi moral **novi akcijski načrt** zajemati **obdobje 2015–2019**, da se zagotovi popolna uskladitev z mandatom visoke predstavnice in podpredsednice ter Evropske komisije.

V zvezi z **akcijskim načrtom** bi bilo treba **v letu 2017 opraviti vmesni pregled izvajanja**, da se lahko oceni dosežen napredek in po potrebi opravijo prilagoditve glede na izkušnje ter pojav novih izzivov. Pregled bi potekal sočasno z vmesnim pregledom zunanjih finančnih instrumentov in bi lahko prispeval k boljši usklajenosti med politikami EU in finančno pomočjo.

Ukrepi, predlagani v akcijskem načrtu, so geografsko nevtralni in bi se morali ob upoštevanju lokalnih potreb in posebnosti uporabljati v vseh regijah sveta. Ti ukrepi se bodo prek lokalnih strategij za človekove pravice v posameznih državah oblikovali v prednostne naloge za posamezne države.

EU bo pri **državah kandidatkah in potencialnih kandidatkah** še naprej spremljala njihovo zavezanost k spodbujanju vrednot demokracije, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, kot je določeno v členu 49 PEU, ter jim nudila smernice in podporo za zagotovitev otipljivega in trajnega napredka na teh ključnih področjih reform.

V zvezi z evropsko sosedsko politiko bo močno poudarjeno zagotavljanje spoštovanja temeljnih pravic in svoboščin. EU bo partnerske države še naprej podpirala pri izvajanju reform za spodbujanje vključujočega dialoga in dobrega upravljanja, krepitev neodvisnosti sodstva in varstvo temeljnih pravic.

Načela

Z novim akcijskim načrtom se ne bi smelo poskušati izčrpno določiti vseh vidikov politik Unije na področju podpore človekovim pravicam in demokraciji. Namesto tega bi moral biti ta načrt **strateški ter osredotočen na prednostne naloge**, ki zahtevajo **dodatno politično voljo in okrepljeno zavezanost**. Usmerjati bi moral tako dvostranska prizadevanja kot sodelovanje EU v večstranskih in regionalnih forumih, zlasti v okviru Združenih narodov in Sveta Evrope.

V tem duhu bi predlagani akcijski načrt kot vodila uporabljal naslednja načela:

1. Pomen mednarodnih standardov se v vedno bolj zahtevnem globalnem okolju postavlja pod vprašaj, vse več pa je odpora do prizadevanj EU za njihovo spodbujanje. Spodbujanje vrednot zgolj z zunanjimi ukrepi pogosto ni učinkovito. Zato bi bilo treba prizadevanja osredotočiti na podporo notranjim silam. EU bi morala **okrepiti vlogo sogovornikov v tretjih državah** (vladnih, parlamentarnih in paradržavnih) ter sodstva, še naprej podpirati **civilno družbo**, vključno s socialnimi partnerji, spodbujati ugodno okolje ter krepiti vlogo in vpliv **regionalnih organizacij in mehanizmov** ter sodelovanje z Združenimi narodi, ki imajo zaradi svojega univerzalnega članstva večji vpliv.
2. EU mora biti zgled. Zaradi ravnanj pri svojem pristopu do človekovih pravic, pri katerih se zdi, da gre za **neskladnosti** (dvojni standardi in notranja/zunanja neskladnost), se podrobno spremlja. Zato je treba obnoviti zavezo za izboljšanje skladnosti pri obravnavanju človekovih pravic in vključevanju vprašanj s področja človekovih pravic v vse vidike zunanjega delovanja EU ter v zunanje vidike notranjih politik, pri tem pa izhajati iz pristopa, ki ga je Komisija oblikovala za zagotavljanje uspešnega izvajanja Listine o temeljnih pravicah v EU.
3. EU se mora osredotočiti na najbolj pereče izzive na področju človekovih pravic, s katerimi se je treba spopasti tako na notranji kot na zunanji ravni. Med te izzive spadajo zlasti boj proti diskriminaciji, spoštovanje svobode izražanja in zasebnosti ter zagotavljanje spoštovanja človekovih pravic na področju migracijskih, trgovinskih in protiterorističnih politik.
4. EU bi morala **okrepiti svojo vlogo** – instrumente, orodja in politike, ki so ji na voljo, mora uporabljati bolj smiselno in bolj strateško, tako v okviru dvostranskih prizadevanj kot pri sodelovanju v večstranskih forumih.
5. Nazadnje, EU bi morala **bolje predstaviti** svoje delovanje, izboljšati zmogljivosti za **merjenje učinka** in po potrebi oblikovati **alternativne in učinkovitejše pristope**.

Glede na navedeno priložen akcijski načrt opredeljuje naslednjih pet strateških področij, na katerih je treba ukrepati:

(i) spodbujanje odgovornosti lokalnih akterjev: Za človekove pravice in demokracijo je potreben močan občutek lokalne odgovornosti. To poglavje akcijskega načrta se osredotoča na ukrepe in dejavnosti za izboljšanje načinov sodelovanja z vsemi zunanjimi zainteresiranimi stranmi, tako vladnimi kot nevladnimi. Posebna pozornost je namenjena izzivom v zvezi s prostorom, ki je na voljo civilni družbi;

(ii) obravnavanje ključnih izzivov na področju človekovih pravic: To poglavje se osredotoča na usmerjene tematske izzive na področju človekovih pravic, pri tem pa ohranja potrebno ravnovesje med državljanskimi in političnimi pravicami na eni strani ter ekonomskimi, socialnimi in kulturnimi pravicami na drugi. Ta seznam ukrepov dopolnjuje in podpira cilje iz prejšnjega poglavja;

(iii) zagotavljanje celovitega pristopa h konfliktom in krizam z vidika človekovih pravic: V tem poglavju se predlaga vrsta ukrepov za spodbujanje in podporo razvoju orodij in politik na nacionalni, regionalni in mednarodni ravni za preprečevanje, obravnavanje in odpravo kršitev človekovih pravic s posebnim poudarkom na najhujših kaznivih dejanjih, ki zadevajo mednarodno skupnost. Poglavje tudi odraža jasno potrebo po prilagoditvi obstoječih instrumentov EU spreminjajoči se naravi konfliktov;

(iv) spodbujanje večje skladnosti in doslednosti: To poglavje obravnava potrebo, da Komisija skupaj z visoko predstavnico in podpredsednico v zunanje vidike politik EU – zlasti v zvezi s trgovino in naložbami, migracijami, begunci in azilom, razvojnimi politikami ter bojem proti terorizmu – vključi nadaljnja vprašanja na področju človekovih pravic, da se zagotovi boljša usklajenost politik;

(v) krepitev kulture uspešnosti in rezultatov na področju človekovih pravic in demokracije: Glede na vse večje izzive in omejena sredstva je boljša uporaba obstoječih instrumentov, dejavnosti in politik edini način za povečanje učinka EU na področju človekovih pravic. V tem poglavju se predlagajo ukrepi, ki bodo EU pomagali oblikovati bolj v rezultate usmerjene in strateške pristope.

AKCIJSKI NAČRT EU ZA ČLOVEKOVE PRAVICE IN DEMOKRACIJO

Namen tega akcijskega načrta je dovolj prožno nadaljevanje izvajanja strateškega okvira EU za človekove pravice in demokracijo, da bi se lahko odzvali na nove izzive, ko se ti pojavijo. Akcijski načrt temelji na obstoječem sklopu politik EU za podporo človekovim pravicam in demokraciji v okviru zunanjega delovanja⁷, zlasti na smernicah EU, orodjih in drugih dogovorjenih stališčih, ter na različnih zunanjih finančnih instrumentih, zlasti na evropskem instrumentu za demokracijo in človekove pravice.

Za zagotovitev uspešnega izvajanja akcijskega načrta je pomembno, da evropske institucije **sodelujejo**, pri čemer je treba spoštovati njihove posamezne institucionalne vloge, in da ga po potrebi države članice izvajajo na nacionalni ravni. Za izvajanje navedenih ukrepov so na svojih področjih pristojnosti, kot so opredeljena v Pogodbi o Evropski uniji⁸, odgovorni visoka predstavnica in podpredsednica, ki ji pomaga Evropska služba za zunanje delovanje (ESZD), Komisija, Svet in države članice. Posebni predstavnik EU za človekove pravice prispeva k izvajanju akcijskega načrta v skladu s svojim mandatom. Akcijski načrt zajema obdobje do 31. decembra 2019, njegovo izvajanje pa bo pregledano leta 2017.

Osnutek preglednice novega akcijskega načrta za človekove pravice in demokracijo za obdobje 2015–2019

Cilj	Ukrep	Časovni razpored	Odgovornost
I. SPODBUJANJE ODGOVORNOSTI LOKALNIH AKTERJEV			
<i>a) zagotavljanje celovite podpore za javne institucije</i>			
1. Podpiranje nacionalnih institucij za človekove pravice	a. Priznanje ključne vloge nacionalnih institucij za človekove pravice kot neodvisnih institucij in potrditev zaveze EU, da bo podpirala institucije, ki so v skladu s pariškimi načeli, in z njimi sodelovala. Okrepitev vloge nacionalnih institucij za človekove pravice v posvetovalnih postopkih na ravni držav, zlasti v zvezi z dialogi o človekovih pravicah in reformami v tretjih državah.	stalen ukrep	Službe Komisije (KOM), ESZD, države članice (DČ)

⁷ Brez poseganja v posebne ureditve za države kandidatke in morebitne kandidatke v okviru politike širitve EU.

⁸ Odločitve o posebnih ukrepih za izvajanje tega akcijskega načrta bodo sprejete v skladu s Pogodbama. Akcijski načrt ne vpliva na delitev pristojnosti med EU in njenimi državami članicami ter se razlaga v skladu z izjavo št. 13, priloženo Pogodbama.

	b. Okrepitev – v okviru mednarodnega usklajevalnega odbora nacionalnih institucij za človekove pravice – zmogljivosti s statusom „A“, podpora zvišanju ravni zmogljivosti s statusom „B“ na status „A“ ter sodelovanje z njihovimi regionalnimi in mednarodnimi mrežami. Prizadevanja na tem področju bi bilo treba vključiti v naslednje vmesno programsko obdobje instrumentov EU za zunanje financiranje.	stalen ukrep	KOM, ESZD, DČ
2. Podpora organom za izvedbo volitev	a. Okrepitev vloge in izboljšanje učinkovitosti organov za izvedbo volitev, da bodo neodvisno in učinkovito zagotavljali verodostojne, vključujoče in pregledne volitve, zlasti s pomočjo okrepljenega namenskega dialoga in dolgoročne podporne strategije.	stalen ukrep	KOM, ESZD
	b. Spodbujanje participativnega in vključujočega dialoga med organi za izvedbo volitev in ključnimi zainteresiranimi stranmi skozi ves volilni postopek z namenom povečanja udeležbe političnih strank in organizacij civilne družbe, tudi prek njihovega dostopa do informacij in opazovanja v vseh fazah volilnega postopka.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
3. Podpiranje zmogljivosti parlamentarnih institucij	a. Podpora razvoju zakonodajnih, proračunskih in nadzornih pristojnosti parlamentov, pomoč parlamentom pri organizaciji javnih razprav o ključnih vprašanjih glede reform ob spoštovanju zadevnih obveznosti mednarodnega prava na področju človekovih pravic.	stalen ukrep	KOM, ESZD, DČ
	b. Vključitev parlamentarne razsežnosti v programe dobrega upravljanja in proračunsko podporo v EU in državah članicah EU.	do leta 2017	KOM, ESZD, DČ
4. Ciljno usmerjena podpora pravosodju	a. Dopolnitev reform pravosodja (tako na kazenskem kot na civilnem področju) z ustreznim usposabljanjem pravosodnega osebja za izboljšanje ozaveščenosti glede mednarodnih standardov in obveznosti na področju človekovih pravic; zagotovitev sistematične podpore za strokovne in dobro usposobljene zagovornike/pravne zastopnike in odvetniške organizacije (npr. odvetniške zbornice).	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
	b. Spremljanje – na dvostranski in večstranski ravni – kako partnerske države spoštujejo svoje mednarodne obveznosti glede dostopa do sodnega varstva in poštenega sojenja, vključno s pravno pomočjo; po potrebi mobilizacija tehničnega sodelovanja in podpore.		ESZD, KOM, DČ
	c. Spodbujanje in lajšanje dostopa do sodnega varstva na decentralizirani ravni; sodelovanje v dialogu ter podpora za organe kazenskega pregona in objekte za pridržanje.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ

5. Zagotavljanje celovite podpore javnim institucijam	a. Nadaljnja podpora delitvi oblasti in neodvisnosti demokratičnih institucij ter spodbujanje vloge nacionalnih akterjev pri procesih reform, zlasti pri ustavnih reformah, z namenom boljšega upoštevanja interesov različnih zainteresiranih strani, pri čemer se upoštevajo najboljše prakse.	stalen ukrep	ESZD, KOM
	b. Razvoj posebnega strokovnega znanja in spodbujanje ustanavljanja specializiranih organov na področju boja proti korupciji; krepitev zmogljivosti javne uprave in protikorupcijskih organov za pošteno izvajanje politik in dobro upravljanje javnih sredstev.	stalen ukrep	KOM, ESZD, DČ
6. Spodbujanje sodelovanja z regionalnimi mehanizmi za človekove pravice in demokracijo	a. Okrepitev sodelovanja med EU in regionalnimi organizacijami in mehanizmi z vidika človekovih pravic, zlasti z iskanjem sinergij in oblikovanjem skupnih pobud na področjih ključnih tematskih vprašanj in v okviru pomembnih večstranskih srečanj.	stalen ukrep	ESZD, KOM
	b. Spodbujanje vzajemnih pobud za krepitev zmogljivosti med regionalnimi mehanizmi za podporo na področju človekovih pravic in demokracije.	stalen ukrep	ESZD, DČ, KOM
b) poživljanje civilne družbe			
7. Spodbujanje tesnejšega partnerstva z organizacijami civilne družbe v tretjih državah, vključno s socialnimi partnerji, ter med organi, parlamenti in organizacijami civilne družbe	a. Olajševanje nacionalnega političnega dialoga, med drugim z izmenjavo najboljših praks glede strukturiranih izmenjav med vlado in poslanci na eni strani ter civilno družbo, vključno s predstavniki socialnih partnerjev, na drugi.	stalen ukrep	ESZD, KOM
	b. Nadaljnja krepitev zmogljivosti organizacij civilne družbe za vzpostavitev nadzora nad delovanjem vlad, tudi z izmenjavo najboljših praks med organizacijami civilne družbe na regionalni ravni.	stalen ukrep	KOM, ESZD, DČ
	c. Izboljšanje kakovosti posvetovanj, ki jih organizira EU na lokalni ravni, zlasti z namenom upoštevanja mnenj civilne družbe, vključno s socialnimi partnerji in državljskimi gibanji, pri oblikovanju in izvajanju politik; spodbujanje tristranskega dialoga (med organi, organizacijami civilne družbe in EU) kot dela načrtov delegacij EU.	stalen ukrep	KOM, ESZD, DČ
	d. Okrepitev sodelovanja EU s političnimi strankami in državljskimi gibanji z namenom krepitev njihove vloge pri spodbujanju demokratičnih in odgovornih institucij ter praks.	stalen ukrep	KOM, ESZD, DČ
8. Krepitev vloge organizacij civilne družbe, ki se	Podpiranje organizacij žensk in zagovornikov človekovih pravic pri njihovih prizadevanjih za zaščito pravic žensk ter spodbujanje teh organizacij k prevzemanju	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ

zavzemajo za pravice žensk in deklet	pomembnejše vloge pri nadzoru nosilcev odločanja na področju vprašanj enakosti med spoloma.		
9. Krepitev podpore zagovornikom človekovih pravic, tudi v okviru mednarodnih in regionalnih forumov	a. Okrepitev podpore zagovornikom človekovih pravic, vključno s tistimi, ki si prizadevajo za ekonomske, socialne in kulturne pravice, prek sistematičnega in celovitega pristopa, in sicer z: opozarjanjem na ogrožene zagovornike človekovih pravic med obiski na visoki ravni, vključno s sektorskimi misijami; nadaljnjim podpiranjem ter sodelovanjem z ZN in regionalnimi mehanizmi za zaščito zagovornikov človekovih pravic; okrepitvijo podpore večstranskim pobudam glede zagovornikov človekovih pravic in prostora civilne družbe, tudi v okviru Generalne skupščine ZN in Sveta ZN za človekove pravice, in boljšo porazdelitvijo bremen in izmenjavo najboljših praks v zvezi z zaščito zagovornikov človekovih pravic med državami članicami.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
	b. Zagotavljanje pogostejših dejavnosti ozaveščanja na podeželskih območjih in bolj sistematičnih stikov z zagovorniki človekovih pravic žensk in marginaliziranih skupin.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
10. Odzivanje na grožnje, uperjene zoper prostor nevladnih organizacij	a. Spodbujanje in podpora zakonodaji, politikam in mehanizmom za zaščito zagovornikov človekovih pravic ter zlasti dosledno izvajanje ustreznih smernic EU in mehanizma EU za zaščito zagovornikov človekovih pravic, ki je bil vzpostavljen v okviru Evropske pobude za demokracijo in človekove pravice, vključno s posebnim ozaveščanjem in usposabljanjem osebja na sedežih in v delegacijah EU (politični in operativni oddelki).	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
	b. Dejavno spremljanje pravnega (npr. zakoni in predpisi) in operacionalnega (npr. arbitrarni postopki, finančno nadlegovanje ali omejitve, zlasti na področju financiranja iz tujine) okolja za civilno družbo, vključno s socialnimi partnerji, ter proaktivno odkrivanje groženj, uperjenih zoper prostor civilne družbe, ter poročanje o njih in ukrepanje za preprečitev takih groženj.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ

	c. Nasprotovanje neupravičenemu omejevanju svobode združevanja in zbiranja, omejevanju prostora civilne družbe, vključno z zagovorniki človekovih pravic, in poskusom oviranja njenega delovanja prek javnega in zasebnega sporočanja ter zagotavljanje tega, da se na ta vprašanja redno opozarja na dvostranskih srečanjih, dialogih o človekovih pravicah in forumih ZN, kot je Svet ZN za človekove pravice.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
II. OBRAVNAVANJE KLJUČNIH IZZIVOV NA PODROČJU ČLOVEKOVIH PRAVIC			
11. Spodbujanje svobode izražanja in zasebnosti	a. Sprejetje odločnih ukrepov za preprečevanje nasilja nad novinarji in drugimi medijskimi akterji in odzivanje nanj, da bi lahko ti svoje delo opravljali varno ter brez strahu pred nasiljem, političnimi pritiski, cenzuro in preganjanjem.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
	b. Zagotovitev vključenosti spoštovanja svobode izražanja in svobode medijev v oblikovanje politik in programov, ki se nanašajo na boj proti terorizmu, kibernetško varnost, boj proti kibernetški kriminaliteti, dostop do informacij in druge politike EU v zvezi s tem, kot je zakonodajni okvir za avdiovizualne medijske storitve.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
	c. Zagotovitev ustreznega obravnavanja vprašanj glede zasebnosti in varstva podatkov v digitalni dobi ter vpliva programov množičnega nadzora na dvostranskih in večstranskih ravneh (Svet Evrope, OZN, OVSE).	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
12. Spodbujanje nediskriminatornega okolja	a. Izdelava „Priročnika EU o nediskriminaciji“ v tretjih državah, v katerem bodo opisana orodja za protidiskriminacijske ukrepe proti vsem oblikam diskriminacije, vključno z večplastno in kumulativno diskriminacijo.	stalen ukrep	ESZD, KOM, Svet
	b. Povečanje ozaveščenosti in proaktivno obravnavanje ključnih vprašanj s področja LGBTI s strani osebja na sedežu, v delegacijah EU in na veleposlaništvih držav članic.	stalen ukrep	ESZD, DČ, KOM
	c. Preučitev okrepljene politike EU glede avtohtonih prebivalcev v skladu z Deklaracijo Združenih narodov o pravicah avtohtonih ljudstev in sklepnim dokumentom svetovne konference o avtohtonih ljudstvih iz leta 2014.	do leta 2016	ESZD, KOM, DČ
	d. Zagotavljanje in spodbujanje enakega dostopa in uživanje človekovih pravic za invalide v skladu s Konvencijo Združenih narodov o pravicah invalidov, katere pogodbenica je EU, tako prek vključevanja vprašanj s področja invalidnosti v ukrepe	stalen ukrep	KOM, ESZD, DČ

	na področju človekovih pravic kot prek oblikovanja ciljnih ukrepov za odpravo ovir za enakopravno udeležbo invalidov; podpiranje in krepitev delovanja mehanizmov za spodbujanje, varovanje in spremljanje Konvencije ZN o pravicah invalidov v skladu s členom 33.2 Konvencije, vključno z vzpostavitvijo teh mehanizmov v partnerskih državah; sprejetje potrebnih ukrepov za pristop EU k izbirnemu protokolu h Konvenciji ZN o pravicah invalidov; nadaljnje spodbujanje pravic invalidov v okviru zunanjega delovanja EU v skladu z evropsko strategijo o invalidnosti za obdobje 2010–2020.		
13. Spodbujanje enakosti med spoloma, vključevanja ter udeležbe žensk in deklet	a. Pospešitev uvedbe obveznosti in zavez glede pravic žensk, sprejetih v skladu s Konvencijo o odpravi vseh oblik diskriminacije žensk v okviru pekinških izhodišč za ukrepanje, v Kairsko deklaracijo o prebivalstvu in razvoju ter v razvojno agendo za obdobje po letu 2015.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
	b. Preučitev možnosti za ambiciozen in trden nov akcijski načrt EU za enakost spolov in krepitev vloge žensk pri mednarodnem sodelovanju in razvoju za obdobje 2016–2020 (akcijski načrt za enakost spolov II); ukrepanje, usmerjeno v (i) ekonomske, socialne in kulturne pravice žensk ter njihovo udeležbo, (ii) njihove državljanske in politične pravice ter izvrševanje teh pravic in (iii) dejavnosti, ki prispevajo k varstvu telesne in psihološke nedotakljivosti žensk, s posebnim poudarkom na odpravi pohabljanja ženskih spolnih organov, porok otrok, zgodnjih in prisilnih porok ter spolnega nasilja v konfliktih.	do leta 2016	KOM, ESZD
	c. Zgled: krepitev enakosti med spoloma, vloge žensk znotraj EU in večje odgovornosti z zagotavljanjem skladnosti s splošno politiko EU glede enakosti spolov.	stalen ukrep	ESZD, KOM
	d. Izvajanje ukrepov iz sporočila „Za odpravo pohabljanja ženskih spolovil“ ⁹ .	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ

⁹ Sporočilo z dne 25. novembra 2013, COM(2013) 833 FINAL <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52013DC0833&qid=1429611430394&from=EN>.

14. Varstvo otrokovih pravic	<p>a. Podpora prizadevanjem partnerskih držav za spodbujanje, varstvo in uresničevanje otrokovih pravic s posebnim poudarkom na krepitvi sistemov za varstvo otrok.</p> <p>b. Podpora partnerskim državam pri spodbujanju, varovanju in uresničevanju otrokovih pravic s poudarkom na boju proti vsem oblikam nasilja, boju proti delu otrok ter spodbujanju preživetja in razvoja ob upoštevanju ekonomskih in socialnih pravic, kot so pravice na področju zdravja in prehrane, izobraževanja in usposabljanja ter socialnega varstva.</p>	do leta 2017	ESZD, KOM
15. Boj proti mučenju, slabemu ravnanju in smrtni kazni	<p>a. Obravnavanje mučenja (preprečevanje, prevzemanje odgovornosti in rehabilitacija), slabega ravnanja in smrtno kazni (odprava, moratorij in minimalni standardi) na celovit način v vseh političnih dialogih in dialogih o človekovih pravicah ter vključitev zaščitnih ukrepov proti smrtni kazni, mučenju in slabemu ravnanju v dejavnosti EU, tudi na področju boja proti terorizmu in kriznega upravljanja.</p> <p>b. Oblikovanje skladnega pristopa, ki obravnava povezavo med zunajsodnimi poboji, prisilnimi izginotji, mučenjem in drugimi oblikami slabega ravnanja.</p>	stalen ukrep	ESZD, KOM, Svet, DČ
	<p>c. Povečanje ozaveščenosti in prednost skupnim ukrepom ter izmenjavi najboljših praks v tesnem sodelovanju z ZN, regionalnimi organizacijami in civilno družbo, vključno z desetletno svetovno pobudo (pobuda za Konvencijo proti mučenju), da bi se do leta 2024 dosegla globalna ratifikacija in izvajanje Konvencije ZN proti mučenju ter spodbudila ratifikacija in izvajanje izbirnega protokola k tej konvenciji ter Mednarodne konvencije o zaščiti vseh oseb pred prisilnim izginotjem.</p>	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
	16. Podpiranje celovitega načrta za spodbujanje ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic	<p>a. Ponovna potrditev zaveze EU, da se bo v okviru svoje zunanje politike bolj osredotočila na področje ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic, tudi pri svojih programih zunanje pomoči, pri čemer bo poudarjala, da so človekove pravice nedeljive in medsebojno povezane ter da krepitev razsežnosti ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic nikakor ne pomeni oslabitve obstoječih zavez k državljanskim in političnim pravicam; poudarjanje jasnega priznavanja razsežnosti človekovih pravic na področjih, kot so socialna politika, zdravje, izobraževanje in življenjski standard; krepitev zmogljivosti za zagotovitev, da so vse zadevno osebje</p>	stalen ukrep

	<p>EU in držav članic ter akterji civilne družbe, vključno s socialnimi partnerji na terenu, obveščeni o mednarodnih pogodbah, ki zadevajo ekonomske, socialne in kulturne pravice, zlasti o tistih, ki se nanašajo na temeljna načela in pravice na delovnem mestu (temeljne konvencije Mednarodne organizacije dela).</p> <p>b. Okrepitev prizadevanj za zaščito zagovornikov človekovih pravic, vključno s socialnimi partnerji, ki si prizadevajo za uveljavljanje ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic, s posebnim poudarkom na vprašanjih, povezanih z zemljiškimi pravicami in delavskimi pravicami, vključno s pravicami avtohtonega prebivalstva, med drugim v okviru „prilščanja zemljišč“ in podnebnih sprememb.</p>	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
17. Napredovanje na področju podjetništva in človekovih pravic	<p>a. Razvoj zmogljivosti in znanja v zvezi z izvajanjem smernic o podjetništvu in človekovih pravicah, zlasti glede izvajanja vodilnih načel ZN ter drugih orodij in pobud, ki prispevajo k izvajanju vodilnih načel ZN; okrepitev vloge in strokovnega znanja delegacij v tem okviru; izboljšanje ozaveščenosti o vodilnih načelih ZN ter družbeni odgovornosti podjetij v okviru zunanjega delovanja in dialoga o politikah ter proaktivno sodelovanje s podjetji, civilno družbo, nacionalnimi institucijami za človekove pravice, vladami partnerskih držav in regionalnimi organizacijami na področju vprašanj, povezanih s podjetništvom in človekovimi pravicami, tako glede državljskih in političnih pravic na eni strani kot glede ekonomskih, kulturnih in socialnih pravic na drugi.</p>	stalen ukrep	ESZD, KOM
	<p>b. Oblikovanje in izvajanje nacionalnih akcijskih načrtov za izvajanje vodilnih načel ZN.</p>	do leta 2017	DČ
III. ZAGOTAVLJANJE CELOVITEGA PRISTOPA H KONFLIKTOM IN KRIZAM Z VIDIKA ČLOVEKOVIH PRAVIC			
18. Premik z zgodnjega opozarjanja k preventivnim ukrepom	<p>a. Spodbujanje sistema EU za zgodnje opozarjanje na konflikte in čim boljše izkoriščanje tega sistema kot orodja za preprečevanje hudih kršitev človekovih pravic.</p>	stalen ukrep	ESZD, DČ EU
	<p>b. Zagotovitev večje skladnosti na področjih poročil o človekovih pravicah ter zgodnjega opozarjanja in analize konfliktov, vključno z obravnavanjem zadevnih tveganj za nastanek konfliktov v okviru dialogov in posvetovanj o človekovih pravicah.</p>	do leta 2016	ESZD, DČ EU

	c. Podpiranje dejavnosti za preprečevanje ščuvanja, ki bi lahko privedlo do hude kršitve človekovih pravic in grozodejstev. Podporne dejavnosti v boju proti sovražnemu govoru in pozivanju k nasilnemu ekstremizmu z oblikovanjem protipropagande, izobraževanjem glede človekovih pravic ter pobudami za vzpostavljanje miru, ki so namenjene otrokom in mladim.	stalen ukrep	ESZD, KOM
	d. Podpiranje oblikovanja programov za preprečevanje, odziv in (dolgoročno) ponovno vključitev, namenjenih otrokom, ki so jih prizadeli oboroženi spopadi, v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi, prizadetimi otroki in starši (npr. psihosocialna podpora, ponovna družbeno-gospodarska vključitev, izobraževanja in usposabljanja na področju življenjskih veščin ter izsleditev družin in njihova ponovna združitev).	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
19. Povečanje zmogljivosti za reševanje konfliktov in kriz na večstranski in regionalni ravni	a. Krepitev sodelovanja s posebnim svetovalcem ZN za preprečevanje genocida, posebnim svetovalcem ZN za odgovornost zaščititi ter drugimi mednarodnimi in regionalnimi akterji, ki sodelujejo pri preventivnih ukrepih, ter podpiranje navedenih.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
	b. Podpora prizadevanjem posebne predstavnice ZN za otroke v oboroženih spopadih, zlasti podpora podpisu, izvajanju in spremljanju akcijskih načrtov za odzivanje na hude kršitve zoper otroke, ki so jih prizadeli oboroženi spopadi, in preprečevanje teh kršitev, vključno z zastopanjem interesov in programskimi dejavnostmi.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
20. Podpiranje spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava	a. Ocena izvajanja smernic EU o spodbujanju skladnosti z mednarodnim humanitarnim pravom po oblikovanju morebitnega prihodnjega mehanizma za skladnost z mednarodnim humanitarnim pravom. Priprava poročila o oceni izvajanja obstoječih orodij politik, na podlagi katerega se bodo oblikovala priporočila med drugim o tem, kako bi lahko EU in njene države članice konkretno podprle morebitni prihodnji mehanizem za skladnost.	do leta 2016	ESZD, KOM, Svet
	b. Oblikovanje in izvajanje politike za zagotavljanje, da je podpora EU in njenih držav članic na vojaškem in policijskem področju, pri nadzoru meja ter na področju drugih varnostnih sil, vključno v okviru misij in operacij SVOP, v skladu s spodbujanjem, varstvom ter uveljavljanjem mednarodnih človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava in da k temu prispeva ter da je v skladu s politikami EU na področju človekovih pravic (politika primerne skrbnosti na področju človekovih pravic).	do leta 2017	ESZD, KOM, DČ

	c. Vzpostavitev sistema za obvezno poročanje o hudih kršitvah mednarodnega prava na področju človekovih pravic in mednarodnega humanitarnega prava, ki jih opazi osebje v delegacijah EU, osebje v okviru misij in operacij SVOP ter drugo osebje EU, ki ga to zadeva v skladu s smernicami EU o mednarodnem humanitarnem pravu ¹⁰ , in je nameščeno v tretjih državah. Zagotoviti, da se poročila o hudih kršitvah analizirajo in spremljajo na sedežu ter delijo z državami članicami in drugimi zadevnimi akterji.	do leta 2017	KOM, ESZD, DČ
21. Spodbujanje ter podpiranje odgovornosti in tranzicijskega pravosodja	a. Ocena izvajanja Sklepa Sveta 2011/168/SZVP z dne 21. marca 2011 o Mednarodnem kazenskem sodišču in akcijskega načrta o njegovem izvajanju. Formalizacija ustanovitve okrogle mize EU in Mednarodnega kazenskega sodišča, ki bo zadevnemu osebju omogočala opredelitev področij skupnega interesa, izmenjevanje informacij o zadevnih dejavnostih in vzpostavitev boljšega medsebojnega razumevanja med obema organizacijama. Olajševanje udeležbe in sodelovanja pri Mednarodnem kazenskem sodišču ter dostopa zainteresiranih držav do njega.	do leta 2016	ESZD, KOM, DČ
	b. Izvajanje politike EU glede tranzicijskega pravosodja, vključno s pregledom trenutnega stanja, da se opredelijo izzivi in izkušnje, ki jih je EU pridobila pri podpiranju tranzicijskega pravosodja; zagotovitev konkretnih navodil in usposabljanja za osebje misij EU, ki se ukvarja s tranzicijskim pravosodjem, ter vzpostavitev mreže osebja služb Komisije, ESZD in držav članic EU za izmenjavo najboljših praks ter spodbujanje usklajenosti in doslednosti; več nadzora in poročanja (tudi prek strategij za posamezne države na področju človekovih pravic) ter spodbujanje medregionalnega dialoga o tranzicijskem pravosodju z namenom izboljšati sodelovanje med regionalnimi organizacijami.	stalen ukrep	ESZD, KOM, Svet, DČ

¹⁰ Humanitarno osebje EU je iz te zahteve glede poročanja izvzeto, da se ne bi ogrozilo dojetje njihove nevtralnosti, nepristranskosti in neodvisnosti, s čimer bi se humanitarni delavci in prizadeto prebivalstvo lahko izpostavili napadom sprtih strani oziroma bi se tem delavcem morda onemogočil dostop do prizadete populacije.

22. Vključevanje človekovih pravic v vse faze načrtovanja, pregleda in izvajanja SVOP	a. Oblikovanje sektorskih operativnih smernic za osebje v misijah SVOP, ki delajo s policijo, vojsko, pazniki v zaporih in sodstvom, da se zagotovi praktično usmerjanje glede vključevanja človekovih pravic, mednarodnega humanitarnega prava, zaščite otrok in enakosti spolov, vključno z resolucijo VS ZN 1325.	do leta 2017	ESZD, DČ
	b. Izvajanje novega skupnega kodeksa ravnanja za civilne misije SVOP, ko bo sprejet, vključno z: uvodnim usposabljanjem za osebje pred napotitvijo, posebnim usposabljanjem za posamezne misije za napoteno osebje, specializiranim usposabljanjem za vodstveno osebje, ozaveščanjem na misijah in ozaveščanjem lokalnega prebivalstva ter z zbiranjem podatkov o kršitvah kodeksa. Sprejetje podobnih ukrepov za zagotovitev večje ozaveščenosti o pravilih ravnanja med osebjem, razporejenim v vojaških operacijah, in za povečanje ozaveščenosti v lokalnih skupnostih, kjer so misije ali operacije razporejene.	do leta 2017	ESZD, DČ
	c. Okrepitev izvajanja celovitega pristopa k izvajanju resolucij Varnostnega sveta ZN 1325 in 1820 o ženskah, miru in varnosti na ravni EU ter izvajanja nadaljnjih resolucij s tega področja, in sicer z upoštevanjem splošnega pregleda in novih vprašanj (boj proti terorizmu, nasilnemu ekstremizmu in trgovini z ljudmi), izboljšanjem poročanja, sprejetjem strateškega načrta za odpravo neravnovesja med spoloma v misijah in operacijah SVOP ter z izboljšanjem sodelovanja in usklajevanja z vsemi državami članicami EU, zlasti s pomočjo neformalne projektne skupine EU za resolucijo Varnostnega sveta ZN 1325.	do leta 2016	ESZD, KOM, DČ
IV. SPODBUJANJE VEČJE SKLADNOSTI IN DOSLEDNOSTI			
23. Migracije/trgovanje z ljudmi/tihotapljenje migrantov/azilne politike	a. V skladu z globalnim pristopom k vprašanju migracij in mobilnosti ter prihodnjo evropsko agendo za migracije okrepitev zaščitnih ukrepov na področju človekovih pravic v vseh dialogih o migracijah in mobilnosti ter okvirih sodelovanja s tretjimi državami, vključno s partnerstvi za mobilnost ter skupnimi agendami o migracijah in mobilnosti, ter v z migracijami povezanih sporazumih in programih, tudi z analizo učinkov na področju človekovih pravic; zagotovitev uvedbe elementov usposabljanja o človekovih pravicah v projekte za krepitev zmogljivosti za agencije	stalen ukrep	ESZD, KOM

	za priseljevanje in mejne organe.		
	b. Na podlagi ukrepov, ki so bili že sprejeti za izvajanje strategije EU za boj proti trgovini z ljudmi, celovito vključevanje človekovih pravic in zaščite žrtev v razprave o trgovini z ljudmi v okviru političnih dialogov ter dialogov o migracijah in mobilnosti, varnosti in človekovih pravicah z državami, ki so bile opredeljene kot prednostne, ter v razprave o trgovini z ljudmi z mednarodnimi organizacijami in donatorji, ki delujejo v teh državah; delegacije EU v državah, ki so bile opredeljene kot prednostne, bodo čim bolj izkoristile svoje imenovane kontaktne osebe za trgovino z ljudmi in bodo pri obravnavanju trgovine z ljudmi na lokalnih usklajevalnih sestankih EU ter v okviru razprav o trgovini z ljudmi z organi države gostiteljice sprožale vprašanja v zvezi s človekovimi pravicami; podpora ratifikaciji in izvajanju ključnih mednarodnih konvencij v zvezi s trgovino z ljudmi, vključno s konvencijami Mednarodne organizacije dela, ki se nanašajo na prisilno delo in delavce v gospodinjstvu.	stalen ukrep	ESZD, KOM
	c. Obravnavanje vprašanj s področja človekovih pravic, ki so povezana s tihotapljenjem ljudi, v okviru političnih dialogov, dialogov o človekovih pravicah ter drugih dialogov v državah, ki so bile opredeljene kot prednostne; spodbujanje delegacij EU v državah, ki so bile opredeljene kot prednostne, da v celoti izkoristijo svoje vire za zagotovitev, da se tihotapljenje ljudi in razsežnost tega tihotapljenja na področju človekovih pravic dosledno obravnavata v okviru njihovega sodelovanja z organi države gostiteljice, civilno družbo, mednarodnimi organizacijami in drugimi donatorji.	do leta 2017	ESZD
	d. Podpora partnerskim državam za spodbujanje in zaščito pravic beguncev in notranje razseljenih oseb, med drugim tudi s krepitvijo zmogljivosti.	stalen ukrep	ESZD, KOM
	e. Podpora izboljššanemu dostopu do sodnega varstva in zdravstvene oskrbe za migrante v državah tranzita; spodbujanje izboljšanja razmer pridržanja za pridržane priseljence in uporabe ukrepov, ki nadomeščajo pridržanje, za nezakonite priseljence v tretjih državah.	stalen ukrep	KOM
	f. Sodelovanje z diasporami, tako znotraj EU kot v tretjih namembnih državah, da se	do leta 2017	ESZD, KOM,

	spodbuja ozaveščenost o zlorabah človekovih pravic, s katerimi se soočajo migranti in begunci v državah tranzita, ter o vprašanjih na področju človekovih pravic v njihovih državah izvora.		DČ
	g. Opredelitev držav izvora, kjer so kršitve človekovih pravic ključni dejavnik za odhod v tujino, ter boljše ciljno usmerjanje političnega dialoga, drugih dialogov in programov, da bi se te kršitve odpravile.	do leta 2016	ESZD, KOM, DČ
	h. Nadaljnje obravnavanje vprašanja oseb brez državljanstva v odnosih z državami, ki so bile opredeljene kot prednostne; osredotočenje prizadevanj na preprečevanje pojavljanja novih oseb brez državljanstva zaradi konfliktov, preselitev ali razpada držav.	stalen ukrep	ESZD, KOM
24. Trgovinska in naložbena politika	a. Zagotavljanje podpore in učinkovitejšega izvajanja, izvrševanja in spremljanja zavez upravičenk do GSP+ (ustrezne pogodbe s področja človekovih pravic in konvencije Mednarodne organizacije dela), na primer s projekti s ključnimi mednarodnimi organi in civilno družbo, vključno s socialnimi partnerji.	stalen ukrep	ESZD, KOM
	b. Nadaljnji razvoj trdnega in metodološko zanesljivega pristopa k analizi vpliva trgovinskih in naložbenih sporazumov na človekove pravice, vključno z naknadnimi vrednotenji; preučitev možnosti za razširitev obstoječe kvantitativne analize pri ocenjevanju vpliva trgovinskih in naložbenih pobud na človekove pravice.	stalen ukrep	ESZD, KOM
	c. Prizadevanje držav članic EU za to, da se v bilateralne investicijske pogodbe, ki jih sklepajo s tretjimi državami, vključijo določbe, ki se nanašajo na spoštovanje in uveljavljanje človekovih pravic, vključno z določbami o družbeni odgovornosti podjetij, kakršne so določbe, vključene v sporazume, sklenjene na ravni EU.	stalen ukrep	DČ
	d. Prizadevanje za sistematično vključitev spoštovanja mednarodno priznanih načel in smernic na področju družbene odgovornosti podjetij, kot so smernice OECD za multinacionalna podjetja, pobuda ZN za družbeno odgovornost, vodilna načela ZN o podjetništvu in človekovih pravicah, tristranska deklaracija o načelih za multinacionalna podjetja in socialno politiko Mednarodne organizacije dela ter ISO 26000, v trgovinske in naložbene sporazume EU.	stalen ukrep	KOM
	e. Reden pregled predpisov o trgovini z blagom, ki bi se lahko uporabilo za izvršitev smrtne kazni ali mučenje, in o blagu z dvojno rabo.	stalen ukrep	ESZD, KOM

25. Boj proti terorizmu	a. V skladu s strategijo EU za boj proti terorizmu, oblikovanje sklopov predlogov o tem, kako preprečiti radikalizacijo in ekstremistično nasilje med mladimi v tretjih državah, kako podpirati dejavnosti EU ter kako sodelovati z mediji in voditelji skupnosti, z namenom oblikovanja protipropagande v teh državah; spodbujanje in podpiranje tega, da naj celotni zakonodaja, politike in mehanizmi za boj proti terorizmu v tretjih državah izhajajo iz človekovih pravic, ob sočasnem zagotavljanju spoštovanja mednarodnega humanitarnega prava ter omogočanje načelnega humanitarnega delovanja.	do leta 2015	ESZD, KOM, Svet, DČ
	b. Zagotovitev obsežnega razširjanja smernic EU za boj proti terorizmu, vključno z izvajanjem dejavnosti ozaveščanja in usposabljanja strokovnjakov na tem področju, zlasti za dejavnosti, ki se izvajajo v okviru instrumenta za prispevanje k stabilnosti in miru.	stalen ukrep	ESZD, KOM
26. Izvajanje na pravicah utemeljenega pristopa k razvoju	a. Izvajanje zaveze EU k na pravicah utemeljenemu pristopu z njegovo polno konkretno vključitvijo v vse razvojne dejavnosti EU s pomočjo usposabljanja, podpore zmogljivostim in spremljanja, da bi se dosegla polna vključitev tega pristopa do vmesnega pregleda; države članice EU sprejmejo in izvajajo na pravicah utemeljen pristop k razvojnemu sodelovanju.	do leta 2016	ESZD, KOM, Svet, DČ
	b. Ocena izvajanja Priloge 12 k politiki proračunske podpore EU iz leta 2012, s katero je bila uvedena ocena temeljnih vrednot kot bistven element za proračunsko podporo, in zlasti na tem področju popolna vključitev na pravicah utemeljenega pristopa v pogodbe o sektorskih reformah.	do leta 2017	ESZD, KOM
	c. Preučitev možnosti nadaljnje uvedbe na pravicah utemeljenega pristopa v zunanjih dejavnostih, ki niso povezane z razvojem, analiza posledic pravice do razvoja in ocena rezultatov razvojne agende za obdobje po letu 2015.	do leta 2017	ESZD, KOM
27. Povečanje prispevka ocen učinka na spoštovanje človekovih pravic	a. Na podlagi obstoječih ocen učinka ukrepov EU na temeljne pravice, nadaljevanje izboljševanja vključevanja človekovih pravic v ocene učinka, ki jih Komisija opravi glede predlogov z zunanjim učinkom in predlogov z verjetnim pomembnim vplivom na človekove pravice. Pri tem bi bilo treba po potrebi oblikovati dodatne smernice za analizo učinkov na človekove pravice, okrepiti strokovno znanje in zmogljivosti za tovrstne analize in zagotoviti zanesljiva posvetovanja z zadevnimi skupinami	stalen ukrep	ESZD, KOM

	zainteresiranih strani, ki so izpostavljene večjim tveganjem na področju človekovih pravic.		
	b. Po potrebi vključitev analize učinkov na človekove pravice v naknadno vrednotenje ukrepov EU z zunanjim učinkom, ki ga opravi Komisija.	stalen ukrep	KOM, ESZD
	c. Zagotavljanje skladnosti politik med analizami učinkov na človekove pravice v okviru ocen učinka in drugimi instrumenti politik v zvezi s človekovimi pravicami, vključno s strategijami za posamezne države na področju človekovih pravic, dialogi o človekovih pravicah, proračunsko podporo ter načrtovanjem finančnih instrumentov, z namenom obravnavanja ugotovljenih morebitnih negativnih učinkov in čim boljšega izkoriščanja pozitivnih.	stalen ukrep	ESZD, KOM
V. KREPITEV KULTURE USPEŠNOSTI IN REZULTATOV NA PODROČJU ČLOVEKOVIH PRAVIC IN DEMOKRACIJE			
28. Povečanje uspešnosti dialogov o človekovih pravicah	a. Oblikovanje, izmenjava in nadgradnja najboljših praks, ki so bile kot take opredeljene za namene dialogov o človekovih pravicah, vključno s postopki nadaljnjega ukrepanja.	stalen ukrep	ESZD, Svet
	b. Zagotovitev upoštevanja vidika človekovih pravic v okviru različnih sektorskih dialogov s partnerskimi državami in vključitve tega vidika v splošne dvostranske strategije.	stalen ukrep	ESZD, Svet
	c. Zagotavljanje usklajevanja med notranjo in zunanjo razsežnostjo v okviru dialoga o človekovih pravicah, vključno z letnim dialogom med EU in organizacijami civilne družbe; opredelitev in obravnavanje določenih prednostnih vprašanj na področju človekovih pravic v okviru zunanjih dialogov o človekovih pravicah, na katera je mogoče zagotoviti boljši odziv EU.	stalen ukrep	ESZD, KOM, Svet, DČ
	d. Vključitev „sodelovanja v forumih ZN za človekove pravice“ v dvostranske dialoge in sodelovanja na področju človekovih pravic in politike; prizadevanje za tesnejše sodelovanje in opredelitev skupnih ukrepov, zlasti s strateškimi partnerji; oblikovanje smernic za sistematično uporabo poročil in priporočil iz splošnega	stalen ukrep	ESZD, KOM, Svet, DČ

	rednega pregleda, poročil in priporočil organov za spremljanje izvajanja sporazumov ter poročil in priporočil v okviru posebnih postopkov Sveta za človekove pravice.		
	e. Določitev/ocena prednostnih nalog, ciljev in kazalnikov napredka za dialoge in posvetovanja EU o človekovih pravicah, da se olajša njihov pregled, ob priznavanju, da sta sposobnost in pripravljenost partnerjev za sodelovanje različni ter da sta prožnost in pragmatizem bistvenega pomena.	do leta 2017	ESZD, Svet
29. Povečanje prepoznavnosti in učinka strategij za posamezne države na področju človekovih pravic	a. Vključevanje prednostnih nalog za izvajanje in analiz demokracije iz strategij za posamezne države na področju človekovih pravic v politični dialog, poročanje in obiske na visoki ravni.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
	b. Zagotovitev nadaljnega ukrepanja glede strategij za posamezne države na področju človekovih pravic prek skupnih letnih poročil o izvajanju, ki se predložijo ustreznim organom Sveta.	stalen ukrep	ESZD, KOM, Svet, DČ
	c. Zagotovitev tega, da se v okviru programov pomoči EU in držav članic upošteva in olajšuje izvajanje prednostnih nalog iz strategij za posamezne države na področju človekovih pravic.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
30. Osredotočenje na plodno izvajanje smernic EU o človekovih pravicah	a. Okrepitev razširjanja zadevnih smernic in usposabljanja, zlasti to velja za diplomatsko osebje v delegacijah EU in na veleposlaništvih držav članic, tudi na ravni veleposlanikov.	stalen ukrep	KOM, ESZD, DČ
	b. Sistematizacija poročanja o izvajanju smernic in uvedba registrov o posameznih tematskih vprašanjih, da se zagotovi bolj sistematično nadaljnje spremljanje posameznih primerov in spodbudi redna izmenjava najboljših praks pri izvajanju smernic.	stalen ukrep	KOM, ESZD, DČ
31. Povečanje učinka opazovanja volitev	a. Utrjevanje in sistematizacija najboljših praks za uporabo priporočil misij EU za opazovanje volitev ter misij za opazovanje volitev OVSE/ODHIR v okviru političnih dialogov EU in držav članic EU ter dejavnosti v podporo demokraciji, ki jih te izvajajo.	do leta 2016	ESZD, KOM, Svet
	b. Okrepitev dolgoročnega načrtovanja in celostne uporabe vseh vidikov podpore EU in držav članic volilnemu ciklu s preučitvijo inovativnih mehanizmov za zagotavljanje	do leta 2019	ESZD, KOM, DČ

	pomoči.		
32. Zagotovitev učinkovite uporabe in čim boljšega medsebojnega učinkovanja politik, orodij in instrumentov financiranja EU	a. Konsolidacija različnih obstoječih orodij in mehanizmov za poročanje, ki se uporabljajo za podporo demokraciji in spodbujanje človekovih pravic, da se zagotovita večja skladnost in uspešnost ukrepov EU (npr. strategije za posamezne države na področju človekovih pravic, analize in akcijski načrti na področju demokracije, poročila misij za opazovanje volitev, misij za pomoč pri izvedbi volitev in misij za nadaljnje ukrepanje, poročila o napredku pri širitvi, poročila o napredku ESP in s tem povezani akcijski načrti, načrti za sodelovanje s civilno družbo, ocene temeljnih vrednot za pogodbe o dobrem upravljanju in razvoju ter okvir za obvladovanje tveganj za proračunsko podporo).	do leta 2017	ESZD, KOM, Svet
	b. Krepitev analize demokracije na svetovni ravni na podlagi izkušenj, pridobljenih s pilotnim projektom za podporo demokraciji.	do leta 2017	ESZD, KOM, DČ
	c. Nadaljnje razvijanje metod dela za zagotovitev čim boljše povezave med dialogom, ciljno podporo, spodbudami in omejevalnimi ukrepi.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ
	d. Izboljšanje skladnosti pri uporabi klavzul o človekovih pravicah, ki so sistematično vključene v vse nove mednarodne sporazume EU.	do leta 2017	ESZD, KOM
	e. Podpiranje stalnega razvoja kazalnikov človekovih pravic, ki ga je visoki komisar Združenih narodov za človekove pravice uvedel z namenom: (i) omogočiti merjenje uresničevanja človekovih pravic, vključno s spletno objavo kazalnikov na svetovni ravni, in (ii) sistematizirati zbiranje in uporabo dobrih praks in pridobljenih izkušenj na področju človekovih pravic in njihovega spremljanja.	do leta 2017	ESZD, KOM, Svet
	f. Sistematično sodelovanje z ZN in regionalnimi organizacijami (npr. Afriško unijo, Organizacijo ameriških držav, Ligo arabskih držav, Svetom Evrope, OVSE, Združenjem držav jugovzhodne Azije, Združenjem za regionalno sodelovanje v južni Aziji, Forumom pacifiških otokov itd.) v zvezi z najboljšimi praksami na področju človekovih pravic in krepitvijo demokracije v vseh regijah.	stalen ukrep	ESZD, KOM, DČ

